

47. ČLANEK

TEMA : TOPINAMBUR IN GOMOLJNI ČIŠLJAK

To sta trajnici, ki ju gojimo zaradi gomoljev. Topinambur uvrščamo v družino košaric in je torej bližnji sorodnik sončnice. V dobrih rastnih razmerah zraste do 3 m visoko in razvije grčaste gomolje, ki jih lahko kuhamo, pečemo ali pripravljamo v juhah. To je tudi zelo primerna rastlina za zakrivanje takih mest v vrtu, kakršno ne naprimer kompostišče.

Gomoljni čišljak je sorodnik mrtve kopriv, je nižja rastlina, saj zraste le 45 do 60 cm. Beli podolgovati gomolji imajo prijeten okus, uporabljajo pa se enako kot topinambur. Obe vrtnin uspevata v zelo različnih vrstah zemlje. Nikakor pa ne uspevata v zelo kisli ali za vodo slabo prepustni zemlji. V manj rodovitni zemlji so gomolji majhni in jih je zato težje pobirati. Če je le mogoče jih moramo torej gojiti v rodovitni zemlji, ki je bila pozimi obilno pognojena.

Topinambur in gomoljni čišljak se razmnožujejo z gomolji, ki smo jih pridelali prejšnje leto. Večje gomolje topinamburja sadimo februarja ali marca 15 cm globoko v vrste, ki pa so narazen 90 cm. Med posameznimi gomolji v vrsti je 30 cm. Če je vreme suho, rastline redno zalivamo, saj se v suhi zemlji razvije zelo malo gomoljev. Topinambur je treba privezati ob oporo. Čišljak pa se grmičasto razrašča in zato ne potrebuje opore. Topinambur osujemo v začetku poletja, tako kot krompir, da ga veter ne lomi, hkrati pa tako pospešimo, da se razvijejo gomolji tudi tik pod površino zemlje. Če je zemlja nerodovitna, zalivamo od julija do avgusta z raztopino dušikovega gnojila na 2 do 3 tedne, da gomolji bolje rastejo.

Ko nadzemni poganjki rastlin zaradi mraza propadejo, jih porežemo na cm. Topinambur lahko pustimo v zemlji, dokler ga ne potrebujemo, čišljak pa je manj odporen. Žal pa gomolji obeh vrtnin potem, ko jih izkopljemo ven iz zemlje, zelo hitro postanejo mehki in suhi. Zato je boljše, da jih pustimo kar v zemlji in jih prekrijemo s slamo. Za saditev v naslednjem letu si izberemo primerno velike in kakovostne gomolje. Pri izkopavanju pa moramo paziti, da izkopljemo vse gomolje iz zemlje. Tudi iz še tako majhnega gomolja bo naslednje leto zrasla rastlina, ki pa bo velika nadlega ostalim posajenim vrtninam.

Na topinamburju in gomoljnem čišljaku lahko naredijo strune precej škode. Uničujemo pa jih tako, da pred saditvijo potresemo po tleh basudin-granulat. Sicer pa imata obe vrtnin malo škodljivcev in bolezni.

VIR: knjiga Pridelovanje vrtnin, Tony Biggs, založba Kmečki glas, 1986

